

Deze PDF wordt u
aangeboden door
webmagazine
CuBra &
Frans
Hoppenbrouwers

Copyright 2009 Frans Hoppenbrouwers

Deze gedichten verschenen oorspronkelijk in 'Kroniek van de Kempen', 9e jaargang (1989)

Dutmala en ik

Foto: Jeroen Hoppenbrouwers

Voorspel

Toen de vermoeide zon,
in tranen oud geworden,
haar dieptepunt naderde,
drongen allochtone winden
op vanuit het noorden.

Het leven verstijfde
in nutteloze vormen.
De wouden verschraalden
tot vlakke eentonigheid,
de adamsappel stokte
en de dood trad in.
Toen schreef God
op de flanken van het heelal
een duister woord:
Dutmala,
ongeboren vrucht
en hoop
op betere tijden.

Oorsprong

Het waren ijzige tijden.
Het landijs omstrengelde
de autochtone gronden
in een ijsskoude greep.

De gronden kreunden
onder het ondraaglijke gewicht.
Maar het geweeklaag verstikte
in zijn eigen stem.

Toen viel de stilte
als een genadeloos mes
in het zwarte gat der tijden.

Duizenden jaren
hield de dood
zijn brute heerschappij.

Maar in de omstrengeling
van land en ijs
schiep het leven
nieuwe kansen.
En God herinnerde zich
het geschreven woord
op de flanken van het heelal:
Dutmala.

Sluimerend nog
maar onweerstaanbaar levend
werd zij
een minuscule kiem
onder de huid
van het smeltend ijs.

Embryonaal

Na de duizendjarige paring
van het allochtone ijs
met de autochtone gronden,
schudde de oude zon
de schilfers van zich af.
Ze vermande zich
en gaf het landijs
de volle lading
van haar zuiverende licht.

De geslachtsdaad was voltooid
en het vermoeide ijs
trok zich langzaam terug
in zijn noordelijke schulp.

Het geweeklaag van de gronden
werd een juichende serenade.

Op de eentonige vlakten
verschenen de eerste vogels.

En diep in de schoot
van de herboren gronden
hunkerde Dutmala
naar het levende licht.

Geboorte

De schoot van de grond
opende zich
en uit de glinsterende schede
ontsprong het vruchtwater
dat zich zou noemen:
Dutmala,
vloeiende stroom.

Waternimf

Toen de sluier van je afviel,
bodemloos lang geleden,
en de eerste rendieren
zich aan je laafden,
werd je zelfbewuster,
Dutmala.

In teken en tijd
trok je sporen
van vele eeuwen her.

Daarin ben je groots,
al verhief je je stem
nooit boven de mistsluiers
van de vaginale vennen,
die je geduldig perste
uit je volle schoot.

Dit vlakke water,
dat de blik verruimt,
herbergt Odonata,
het geslacht der waternimfen.

Vrouw

Onder een kuise lucht
ben je geboren,
Dutmala,
vrouw die je bent.

Je richt je schreden,
nog boordevol schroom,
naar het rillende noorden.

Op zoek naar je vader
vind je de wegen
in de luwte der dalen,
vind je de weg
naar de roepende zon.
Bedding, Eufraat en Tigris

Ten tijde van Abraham
trok jij al je spoor
door dit oude land,
Dutmala.
Gods hand heeft je geraakt,
toen hij je naam schreef
op de flanken van het heelal.
Je bent mijn Eufraat
zoals de Tongelreep
mijn Tigris is.

In het tweestromenland,
dit land van beloften;
in dit stroomgebied,
Dommel en Tongelreep,
wortelt zich mijn leven
in goede en kwade dagen,
tot het bittere einde.

De geur van gagel

De geur van gagel
voorzegt je naakte nabijheid,
Dutmala.

Zelfs in dit slechte land,
kaalgevreten
door westerse winden;
uitgewoond
door het menselijk bedrijf;
is je nabijheid
onmiskkenbaar.

Aan de verre einder
markeren hoge populieren
de lijnen van je loop.

Zo ben je altijd bij me,
zo ben ik nooit alleen.
Achter je gebarentaal

Achter je gebarentaal
verberg je een mysterie,
dat zelfs voor mij
de rijkste raadsels heeft.

Ik die je liefheb,
kan je niet doorgronden,
Dutmala.
Al speurde ik
tot in de ziel der tijden,
al strekte ik me uit
tot in je diepste bedding,
nooit zou ik worden
méér dan ik ben:
homo erectus
met verliefde ogen.

Dutmala en ik

Dat ik als kind
in langoureuze zomers
verkoeling zocht
in je brede bedding,
Dutmala,
kroont mij tot nazaat
van je zegening.

Niet van man tot vrouw,
niet van minnaar tot geliefde,
maar van kind tot moeder
stamel ik de woorden
die in me opwellen
als ik aan je oevers sta:
twee groene dijnen
in een troosteloos landschap.

Laat mij het welbehagen
van de kindsheid,
het nietweten,
het argeloze.

Laat mij
uit jou geboren zijn.

Als ik leeggezogen ben

Als ik leeggezogen ben
door het menselijk bedrijf
en geen tederheid meer voel
in mijn intiemste relaties,
kom ik naar je toe,
Dutmala.
Staande op jouw oever
voel ik tijd en ruimte
in elkaar vervloeien.
Het daglicht krijgt hier
een heilzame zachtheid
en een vertedering
die je elders
vruchteloos zoekt.

Daarom noem ik jou
Dutmala,
dienstbare moeder,
troostend oog,
sterke stroom,
vreedzame vrouw,
voedende bron,
rechtvaardige rivier.

Onweer

Als het zomerse onweer
zich heeft ontladen,
zie ik je zwellen,
Dutmala.
Je hartstocht maakt me bang.

Maar niet zoals weleer
ben je schuimbekkend
en tomeloos.

De moderne tijd
heeft je lusten beteugeld.
Steriel vaar je verder
als een kinderloze vrouw
Gentiaan

Vol achterdocht
heb ik je gisteren
zijdelings beslopen,
Dutmala.
Gedekt door de vliegdenen
naderde ik je
schoorvoetend.
Dopheide en blauwe grassen
smoorden mijn schreden.

Nacht

In het diepste groen
dat ik ooit zag
hult zich de vliegden
als een maanzieke dwerg,
te oud om te sterven.

Toen zag ik,
in één lichtend moment,
de klokjesgentiaan.

Later stond ik weer aan je oever,
vol dankbaarheid.
De duizeling die even
achter mijn ogen zweefde
moet je hebben opgemerkt.
Maar je zei geen woord.
Zoals altijd bleef je
onverstoorbaar zwijgen,
Dutmala,
duistere geliefde.

Knotwilgen

Als de stilte in me woont
- een dagenlang zwijgen
bij gebrek aan woorden -
en mijn poriën zich sluiten
voor menselijk contact,
sta ik het liefst
tussen je knotwilgen,
Dutmala.

Boom geworden
durf ik dan
de resten van mijn relaties
onder ogen te zien.

Zonnedauw

In een onbewaakt moment
zag ik,
Dutmala,
hoe de erotische zuidenwind
jouw huid beroerde.

Jaloers stond ik
onder de luwte van de bomen.
Toen vond ik
de zonnedauw,
eeuwig tot tranen geroerd.

Maar mijn verdriet
was te grotesk
in de trillende lachspiegel
van je wervelende water.

Tongelreep

Soms dwaal ik af
naar je dochter,
Dutmala.
Tongelreep is haar naam.

Minder zelfvoldaan,
en soms zelfs wat schuchter,
stroomt ze
langs rijke beemden,
waar ik bitterzoet vond
en duivels naaigaren.

Ook haar bied ik
mijn liefde aan,
want voor de rest
sta ik
met lege handen,
mens die ik ben.

Bitter

Alle bitterheid van de wereld
stroomt door deze
vervuilde rivier
die roemloos een weg vindt
naar de stinkende zee.

Vandaar mijn heimwee
naar het beloofde land.

Raaigras

Vanuit de vensterloze verte
schuift het winterlicht
over je brede boorden,
Dutmala.
Er slaat een helgeel vuur
uit het hoge raaigras
dat de heide verstikt
en terugdringt
naar plekken hier en daar.

Later,
als het donker
uit zijn schuilplaats komt
en het licht zich verdeelt
in tastbare moleculen,
verkleurt het raaigras
in bronstig oranje.

De vervagende vliegdennen
hurken dichterbij elkaar
nu de nacht zich aandient.
Als een zwarte massa.

Stroomversnelling

Als de wolven huilen
op je winterse oevers
Dutmala,
en het grootwild
dekking zocht
in de dichte begroeiing
van je rijke boorden,
stokte de adem van de tijd.

Maar jij ging verder
op je kronkelende weg
naar het erbarmelijke heden.

Kon ik me maar
begraven in jouw bedding.
Mijn kwade trouw
schoon laten spoelen
in de lauwe zuren
van je stroomversnelling.

Levenslijnen

Langs je levenslijn
Dutmala
liet ik als kind
papieren bootjes drijven.
Maar ze waren te broos
voor een echte echo,
binnen mijn heelal.
En daarbuiten
bewegen mijn dromen zich niet.

Jouw virginale levenslijn
is wijds genoeg
om mijn verdriet te dragen.
En als ik blij ben
danst mijn hart
als een golvende vlinder
over je oude uiterwaarden.

In jou kent de dood
geen eenzaamheid,
Dutmala,
draagster van het leven

Jos

Op een van die treurige dagen
tussen Kerst en Nieuwjaar
belt Jos.
Als kunstschilder en vriend
deelt hij mijn liefde
voor het land van Dutmala.
Met zijn harde, wijde ogen,
zuigt hij kleuren in zich op,
die ik later terugvind
in aquarel en olieverf.

Hij toont me de plaats
waar Dutmala zich blootgeeft
haar mooie meisjesborsten
trots en zedig aanbiedt
aan eerbiedige blikken.

Futen

Het ven ligt glanzend
onder de getemde zon
in een sluier van nevels.

Midden op het water
dansen twee futen
hun rituele dans,
verliefd op de eigen gebaren,
afgewend van de wereld,
bezetten van zichzelf.

Als ze opvliegen
rimpelt het water zilverig.

Achter mijn rug
droomt Dutmala
in de bruidstooi
van de witte waterkers.

Herfst

Als bijtende bitterheid
of ander kwaad of kruis
mij blijvend beroeren
en zelfs jouw ruime hart
geen schuilplaats biedt,
Dutmala,
dan trek ik me terug
in de kamer van mijn geest,
die donker is
en bodemloos diep.

Als teken van de dood
keren die loden momenten
in mijn leven terug.
Vooral als de bladeren vallen
en het geluid van trekkende lijsters
de naargeestige nachten vult,
ben ik troosteloos
van overbodigheid.

Sokken

Onze schreden smoren
in vochtige, blauwe grassen,
alsof we sokken dragen
over nietsontziende laarzen.

Een mens hoort hier niet,
sinds de erfzonde.
Dutmala ontkerstende.

Eenmanspad

Door het verende veen
voert het eenmanspad
naar het bewoonde westen,
waar de zinkfabriek
zijn zurige stank
laat infiltreren
in dit leproze land.

Als naargeestige obstakels
wijzen stakige boomtoppen
naar de verdorde bron.

De lente heeft hier afgedaan,
Dutmala,
de dood zit in de pot.

Drieëenheid

Om iets van je wezen
afdoende en blijvend te vangen,
Dutmala
moest ik musicus zijn
en schilder
en dichter.

Die drieëenheid
van taal
en klank
en kleur
zou me in staat stellen
je onderhuidse roerselen
mee te voeren naar huis,
zodat ik zeker van je ben,
te allen tijde.

Najaar

Als de bladeren vallen
kom ik vaker naar je toe,
Dutmala.

Ik voel dan het diepst
dat alles een einde heeft.

Ik sta op je oever
en de dood waart rond,
ritselend, snuivend, smekkend.

Uit de schietwilg
dwarrelt een smal blad;
scherend en tuimelend
beroert het je glanzende huid,
Dutmala.

Je neemt het blad mee,
in horten en stoten.
Je laat het dobberen
in een van je draaikolken,
die verraderlijk zijn
en gevaarlijk diep.

Zo speel jij met de dood,
Dutmala,
jij, die geen weet hebt
van einde of begin.

